

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarske stvari.

Divji kostanj (Aesculus Hippocastanum) v zdravilstvu.

Ljudstvo navadno sadi to lepo drevo, ki daje tako prijetno poletno senco v vročem poletju in v majniku tako lepo cvetje na Kranjskem posebno po Dolenjskem v jako obilnej meri. Ne zna pa koliko koristi v zdravilstvu ima skorja, cvetje i sad. Vse to so naši predniki bolje vedeli ceniti, ko mi njihovi potomci.

Ko je Napoleon I. Evropi zaprl pot uvaževanja iz tujih dežel, začeli so zdravniki uporabljavati proti mrzlici mesto drage kina skorje zmleto kostanjevo skorjo. Isto tako so jo v prejšnjih časih kot prašek vporabljavali pri gnoječih se ranah in divjem mesu. Pri vratenici služila jim je kuhana za grgljanje. Kdo ne pozna izmed noslačev „Šnebergarja“. Glavna vsebina tega je vendarle prah skorje divjega kostanja.

Veliko večjo moč pa ima še cvetje in sad tega drevesa. Cvetje ima čudovito moč proti trganji v udih. Cvetje naj se potrga, kadar drevo najlepše cvete in se razreže v male koščike. Te razrezane cvetke denejo se v navadno zelenko, koja se napolni s finim špiritom. Steklenica dene se na okno, da jo solnce dobro razgreva in sicer po potrebi 3—4 tedne. Ta tekočina se shrani potem in v slučaju trganja naj se boleči deli z njo drgnejo. Imeniten mož mi je sam pripovedoval, da je hodil oziroma se vozil okoli zdravnikov, hoditi itak več ni mogel, ko mu neki duhovnik svetuje, naj se koplje v banji, v koji naj bodejo kuhano zmleti divji kostanji. V kratkem času je popolnoma ozdravel. To zdravilo se vporablja sedaj v Ameriki in sicer na ta način, da se napravlja neka tekočina, koja ti priporočajo kot zdravilo proti glavobolu, vjedanji, zaprtji, kašlju in otrpljenji udov. Če je komu slabo, namaže se s to tekočino senci i trebuh. V jutrovih deželah, kjer imajo najlepši konje, zdravijo konjski kašelj sè tem, da jim dado stolčeni divji kostanj zobati. Nemci so morali toz dravilo tudi poznati, kajti dali so divjemu kostanju ime „Roskastanie“, po naše bi se reklo „Konjski kostanj“.

Kdor pa hoče si napraviti tinkturo iz divjega kostanja, dela naj tako:

Vzame se sad divjega kostanja, stolče se v prašek, na 20 gramov tega praška vlije se 100 gramov rektificiranega vinskega cveta, pusti to tekočino stati kake tri tedne v sobi srednje toplote 13°—15°, ko se je tej kočina očistila, se odlije in spravi. Pri boleznih nase v kozarec vlije 3—5 kapljic te tekočine. P. P.

O rimskem vprašanju, ali: O posvetni papeževi oblasti.

(Koniec.)

Pa, vkljub temu, da je papež oropan posvetne oblasti, ki bi mu tako vrlo služila v uspešnejše izpolnjevanje njegove vzvišene naloge, vendar je še nezmotljivi razlagavec verskih naukov, glavar vesoljne cerkve, prvo zavetišče resnice in pravice. Ali se ni ravno v naših dneh ljubezen do sv. Očeta izkazala bolj mogočna kot prej kedaj? Kedaj so se verni katoličani družili tesneje krog naslednika sv. Petra, ko sedanji čas? Vsako leto vre na tisoče romarjev v Rim. Tam se gnjetejo skozi vrste vojaških straž v Vatikan, da slišijo njegove bodrilne besede in modre opomine ter neso domov veselje v srcu, veselje na jeziku, udanost ne samo na jeziku, ampak tudi v srcu. Celi svet prisluškuje, kadar odpre papež svoja usta: sedaj kaže nova pota v cerkveni in posvetni znanosti in umetnosti, sedaj razlaga z globoko učenostjo temelje družabnega življenja, sedaj zopet motri vesoljni svet iz visokega stališča in opozarja na preteče nevarnosti, katere je uzrlo bistro oko.

Papež ni več svetni knez, vzeta mu je cerkvena država, navezan je na mile darove vernikov, in vendar: kedo se upa tajiti, da je papež tudi še dandanes važen važen političen činitelj. Enciklike Leona XIII. kakor tudi njegovi nagovori dajo katoličanom vseh dežel najboljše navode, kaka politika je najprikladnejša za njih razmere. Italijanom svetuje abstinenčno politiko. Katoliki ga ubogajo in tako nosijo samo liberalci vso odgovornost za tamošnje več ko slabe razmere. Francozom zopet priporoča, naj se prilagodijo sedanji ustavi ter z združenimi močmi pribore sv. veri ugled in moč. Nas opominja, naj se v okvirju obstoječih postav bojujemo za prostost cerkve in srečo narodovo. In ni dolgo tega, kar je sam izdelal prav natančen in podroben načrt, kako naj se organizujejo ogrski katoliki, da zamorejo uspešno braniti pravice vere in cerkve. Bistri duh Leonov stvarja vkljub temu, da mu ni na razpolago niti denar niti vojaška moč, vendar največje politične čine. In ko bi vseh 250 mil. katolikov ubogalo papeža, kaj bi vse lahko dosegli, ko so že sedaj uspehi veliki. Le slepec in kratkovidnež torej more prezreti velikansko važnost papeža tudi kot politika. Tak je papež-jetnik! Mogočen v kraljestvu duhov kakor noben drug svetni vladar, a od druge strani vklenjen v spone jetništva, ki ovirajo orlovega duha Leonovega, da se ne more dvigniti tako visoko, kakor bi se rad in kakor bi bilo cerkvi še prav posebno v prid. Vse drugo so vzeli papežu, vse, kar se je le odvzeti dalo, a niso mu mogli

odvzeti dostojanstva in duhovne moči in oblasti. Besede Kristusovega namestnika vzbujajo velikanske valove navdušenosti v krščanstvu, in že se trese marsikje protikrščanski živelj ter se obupno bori za nadvlado, s katero je sedaj mučil narode.

V kratkih potezah skušal sem razjasniti dejstva, na katerih sloni rimsko vprašanje. Pristavim naj še nekaj. Papež ni nikdar preklical ali se odpovedal svojim pravicam do dedščine sv. Petra. A tudi one vsote ni hotel vsprejeti, katero mu je ital. vlada ponujala kot nekako odškodnino. S tem bi bil priznal, da se je udal rad ali nerad obstoječim razmeram in da jih odobrava. Rim, stari zgodovinski Rim, Rim apostolov in mučnikov, Rim papežev, vpije zato glasno in kliče: „Povrnite me zgodovinskemu namenu, da zopet postanem to, kar sem bil: sedež prostega, v izvrševanju visoke svoje naloge neoviranega papežtva“. Da je sedanji položaj papeža nevreden, zanj neznosen, o tem smo vsi gotovo živo prepričani. Prost mora biti papež, neodvisen, nobena svetna oblast ga ne sme ovirati na sedežu njegovega vladanja. Vrhovni učenik, vrhovni pastir, vrhovni sodnik kratkomalo ne sme biti podvržen nobenemu svetnemu mogotcu. Zato je pa prav zelo potrebno, in ravno zato, ker je tako potrebno, ne morem tega nikdar dovolj povdarjati, da mora imeti papež svojo državo. Sicer ne more dostojno in svojemu vzvišenemu stanu primerno nastopati pred svetom, sicer ni prost in neodvisen od vsake posvetne oblasti; potem pa še to-le: odkod naj pa vzame denar in potrebna sredstva za vzdrževanje vseh silno obširnih papeževih naprav? Neki nemški list omenja ravno to zadnje vprašanje in piše o tem: Sv. Oče rabi za nujne izdatke za splošno cerkveno upravo na leto 7 milijonov frankov. 3 mil. so zagotovljeni od neke strani, ne pove katere; drugo pa se pokrije iz Petrovega novčiča. Ta je znašal do pred 2 letoma nekaj nad 4 mil. frankov. A 2 leti sem je došlo Petrovega novčiča samo 2½ mil. frankov. Če bi to šlo tako naprej, pride papež v najbolj siten položaj na svetu. In odkod to, vprašam? Odtod, ker ima svoje dežele, ki bi mu dajale potrebnih dohodkov, in ker je nekako omrzela požrtvovalnost katoličanov.

Sedaj naj pa še kdo ugovarja, da ni treba papežu lastne države. Pa vendar nekateri ugovarjajo in zagovarjajo korak laške vlade z dne 20. sept. 1870. Da, celo taje rimsko vprašanje!

Poslušajte: „Rimskega vprašanja ni, in ko je še bilo, je bilo le narodnostno vprašanje. Ko je Rim postal glavno mesto zjedinjene Italije, in je bilo tako to narodnostno vprašanje rešeno, nimajo druge narodnosti nikake pravice več, govoriti še dalje o rimskem vprašanju“.

Kako pa! Rimsko vprašanje ni nikdar in nikoli zadeva jednega samega naroda, jedne dežele, temveč zadeva vseh katoličanov, je mejnarodno, kakor je tudi papež mejnaroden. Kako hudo je delo v srednjem veku narodom krščanskim, ko je papeštvo le za malo časa bilo nekako odvisno od francoskih kraljev! Karkoli je storil papež v Avinjonu, dišalo je ljudem po francoskem vplivu. Tisti čas je nastal pri Angležih rek: „Ako je papež Francoz, je Jezus Kristus Anglež“. Zato pa je papež, je bil in bo in mora biti mejnarodno, a mejnarodno je tudi rimsko vprašanje.

Še en ugovor: „Cerkvena država vendar ni obstajala vedno. In tudi ko je prenehalo preganjanje, je prešlo več stoletij, da se je zamoglo govoriti o njej. Tok časa in zgodovine ter nje posamezni činitelji so ustanovili cerkveno državo in jo tudi izpreminjali. Razvoj nove dobe je uplival istotako nujno nato, da je prešla. Čemu bi torej stvar cerkve, ki je vendar vzvišena nad vse čase ter njih izpremembe, spajal tako trmasto z minljivo, zakonom časa podvrženo državo?“

Zato se držimo tako trdno svojih načel glede rimskega vprašanja, ker je svetna neodvisnost tako zelo potrebna za glavarja cerkve in njegovo apostolsko službo in delovanje. In kakor se je to delovanje razvijalo in širilo, v isti meri se je širila in razvijala cerkvena država. V posameznih časovnih dobah tega zgodovinskega razvoja opažamo jasno sledi božje previdnosti. Zakaj so n. pr. Konstantin in vsi njegovi nasledniki vladali v Carigradu in ne v Rimu? Zakaj so stolovali bizantinski eksarhi v Raveni in ne v Rimu? Zakaj so se papeži obrnili za pomoč do katoliških frankovskih kraljev in ne drugam? — Gotovo je zgodovinski razvoj dogodkov te ali one dobe pripomogel k ustanovitvi cerkvene države, a to zato, ker je tako hotel Bog. Kdor pa stegne drzno roko po cerkveni državi in jo razruši, ta nasprotuje Božji volji in previdnosti, katera je vzela cerkveno državo prav posebej v svoje varstvo, ta odriva cerkev iz njenega svetovnega stališča in jo ovira v njenem delovanju.

Drugi zopet ugovarjajo: „Cerkvena država ni jedina evropska država, katera je preminola. Saj je to stoletje bilo priča silovitih prevratov: padli so cesarski prestoli, izginile so vladarske rodovine, nastale popolnoma nove države. In Leon XIII. zabičava sam, da ni prav, ako se kdo trdno, tesno in krčevito oprijemlje starega, katoličanom naroča, naj se podvržejo sedanjim razmeram, dejansko obstoječi državnim oblastim, češ: od Boga je vsaka oblast“.

Tako se zlorablja besede sv. Očeta! Kar je papežu všeč v francoski ljudovladi, pravijo, s tem naj se sprijazni tudi v ital. kraljestvo. Tudi v nekdanji cerkveni državi treba se podvreči obstoječi vladi.

No, tudi te trditve niso kdo ve kako resnične. Bomo videli takoj! Res je, posamne državne oblike in različne državne naprave so le sredstva za državno življenje narodov, in obstoječi namen je vzvišen nad taka, menjajoča se sredstva. Zato moremo v posamnih slučajih govoriti o državnopravnem zastaranju, katero sicer nikakor ne odobruje in ne opravičuje prvotno storjene krivice, vendar pa polagoma ustvari nov pravni naslov in temelj. A cerkvena država ni podobna drugim državam, kojih namen je splošni blagor, kajti prvi namen cerkvene države je dati glavarju cerkve popolno in vsestransko neodvisnost. Tukaj torej ne moremo govoriti o zastaranih pravicah kake vlade do cerkvene države. Kakor stoje stvari sedaj v sedanjih razmerah, ni spolnjen ta namen, a se mora izpolniti. Garancijski zakon, katerega je izdala laška vlada, tudi ne spolni tega namena c. države, oziroma ga ne nadomesti. Priznava sicer papežu suvereniteto in osebno neodvisnost, pa, prvič je taka garancija silno slaba, ker jo vlada mahoma utegne preklicati, ako jo primejo take muhe, drugič ta gar. zakon v istini sv. Očetu ne daje dovolj varstva, kakor smo preje videli, ne glede na to, da laška vlada ni

niti zmožna dati tako garancijo. Zatorej kličemo tudi mi s besedami I. sl. kat. shoda: „Tirjamo v soglasju z zavednimi katoličani celega sveta, da se zopet povrne sv. Očetu teritorialna neodvisnost in sicer taka, kakoršno spoznajo sami za potrebno, da morejo v neomejeni prostosti izvrševati svoj vzvišeni poklic“.

Slednjic mi lahko kdo še zabrusi v obraz: Saj si sam opisoval mogočnost papežev v sedanjem času; če je temu res tako, potem pač ne potrebuje posvetne oblasti in rešeno je rimsko vprašanje. Da, opisoval sem moč papeštva, a le notranjo moč, ki le priča in govori, da Bog ne zapusti nikdar svojega namestnika, ono moč, katero papežu ne morejo vzeti, ako ga tudi vklenejo v verige.

Kaj torej storiti, da pospešimo rešitev rimskega vprašanja. Zoper voljo vseh katoličanov sedi ital. vlada na ugrabljeni posesti. Ali naj gremo z vojsko nad njo in vržemo vso sodrgo iz sv. mesta? Ali naj začnemo splošno vojsko z Italijani? Taka silovita rešitev bi prej škodila ko koristila. Pa še nekaj. Lahko bi nam kdo očital, da smo veleizdajice, ker skušamo Avstrijo pripraviti v vojno z Italijo, kar pa nasprotuje težnjam Avstrije, ki je sedaj celo v trozvezi žnjo. Da, ta čudna čudna trozveza! Kdo bi si mislil, da igra tudi pri njej po mnenju nekaterih politikov precejšnjo ulogo rimsko vprašanje! Javna tajnost je vsekako, da radikalnim liberalcem in framasonom na Laškem ta zveza ni nič po godu. Edino, kar Italijo veže na trozvezo, je rimsko vprašanje, je tisto nasprotje, ki vlada med Kvirinalom in Vatikanom in izhaja iz leta 1870. Moniteur de Rome je pisal dne 10. julija 1889. „Rimsko vprašanje, dokler ni rešeno, ostane še vedno vrv na vratu Italije. Zadostuje, da kdo konec te vrvi nategne, in Kvirinal bo plesal kakor komu drago“. Resnično, a kaj, ko imajo naše „kršč.“ vlade smisel le za kaj družega! Kaj pomaga, če je pisal nemški cesar Viljem I.: „V okupaciji Rima vidim nasilstvo in predrznost Italije; po končani vojski (francoski namreč) hočem ob jednom z drugimi knezi storiti korake zoper to gibanje“, kaj pomaga pravim, če pa piše avstrijski minister Beust: „Oni dan, ko zapuste Francozi Rim, morajo vanj stopiti po vsej pravici in z odobrenjem Avstrije in Francije Italijani. Nikdar ne bomo dobili Italijanov zase, ako jim ne izderemo rimskega trna!“ Kako cinično, podlo. Nam nedoumna politika — ali vsaj biti nam mora taka — brani vnebovpijočo krivico in jo trpi, iz samih nasprotij ne pride ven in se ne odloči za kako krepko dejanje.

Od visoke politike sv. Oče torej ne more pričakovati rešitve iz jetništva. Toraj mu pomagajmo mi! Eno oblast imamo, ali jo vsaj upamo dobiti, moč javnega mnenja, katere moči nikakor ne smemo prezreti. Kdor razume znamenja časa, vidi, da se tudi javno mnenje obrača polagoma h krščanstvu nazaj. Ideje umirajočega starca liberalizma ginejo bolj in bolj kakor sneg pred solncem, njegova načela izgubljajo vpliv na ljudstvo. Pomagajmo podreti še ostale trdnjave liberalizma, z močno roko se uprimo v zid in ga poderimo na tla. Potem pa čez groblje pogumno naprej, na delo, da pridobimo velikim idejam pravice in resnice, veljavo in spoštovanje pri visokih in nizkih. Povzdignimo vedno in povsod svoj glas za papeža — jetnika, povdarjamo njegovo važno svetovno nalogo, njegovo božje

poslanstvo, pridobivajmo mu srca drugih, sami pa slušajmo v vsem njegov glas, da bomo v udani pokorščini vsem prelep zgled. Dokler še ne more papež resnično kraljevati kot prost papež nad svojo cerkveno državo, pripravimo mu obširno kraljestvo src in kličimo: „Živi papež — kralj!“

— — —

Politični pregled.

Začetkom septembra bil je Zagreb priča velikih nemirov. Hrvati in Srbi so se spopadli prav zares. Srbski list „Srbobran“ je priobčil članek, v katerem odreka Hrvatom ne samo jezik, ime, zgodovino in narodno samozavest, marveč tudi pravico do obstanka. Kajpada so zahtevali hrvatski listi zadoščenja, a „Srbobran“ je oznanil neizprosni boj Hrvatom. Ljudstvo se je zbralo v velikih gručah po mestu ter dajalo odduška svoji razdraženosti radi izzivajočega postopanja Srbov. Družega hudega niso storili. A ko je policija z neprimerno surovostjo ter preveliko sitnostjo ljudstvo razdražila, so bili policaji pošteno tepeni, ter je moralo priti na pomoč vojaštvo. Vnel se je pravi boj, a ko se je razglasila nagla sodba, bil je v četrtek že mir. — Srbi in Hrvati govore eden in isti jezik, so torej res bratje Slovani; a imajo različno vero in različno pisavo in pa staro medsebojno sovraštvo, ki mnogo škodi hitremu razvoju in napredku obeh. Ko se pa lasajo Srbi in Hrvatje, se smeje Oger, ki si polagoma dobiva z lepa in z grda vedno več vpliva in moči na Hrvaškem. Oj koliko pokvari nesloga! Nam Slovanom res ni mogoče umeti besedij pesnikovih: „A pokora klete te grehote (nesloge namreč) vnukom bo še poznim — tujčev jarem“. To neslogo spletajo pri nas in pripravljajo narod v nesrečo liberalci, ki se borijo sedaj že popolnoma očito proti verskim in nravnim resnicam sv. vere krščanske, od katere kajpada ne odstopimo ne za las. Prekletstvo naše — nesloga!

Presvitli cesar se je udeležil vojaških vaj mornarice v Pulju, potem se je pa odpeljal k vojaškim vajam na Ogrsko. Povsodi ga ljudstvo pozdravlja z nepopisnim navdušenjem. —

Koncem avgusta je izšlo cesarjevo pismo, s katerim se v Pragi ustanavlja češka galerija za moderno umetnost. To naj bi Čehe potolažilo, da ne bodo nagajali v prihodnjem zasedanju.

V nekem ogrskem mestu igrala je vojaška godba na trgu cesarsko pesem. Tolpa, podšuntana od raznih brezdomovincev, je začela žvižgati in je žvižgala, dokler ni godba prenehala. Tak duh veje po Ogrskem!

Nemški cesar je šel vseeno v Poznanj med Poljake. A videl jih ni dosti, so mu šli s poti. Močno ga je to vjezilo, a Poljaki imajo prav: roke, ki me bije, ne poljubljam. Zagotovil je, da njegova vlada Poljakom ne mara odvzeti vere katoliške, dasi se je že pogosto vse drugače zgodilo, kakor pa cesar govori. Tajil je tudi, da jim hoče vzeti — narodnost! Kdo mu bo verjel, ko je pa svoj govor sklenil: „Jaz poznam le Pruse in sem dolžan svojim prednikom, da ostane ta dežela nerazdružno združena s prusko kraljevino ter bo vedno dobro pruska in dobro nemška“. Nemški cesar je pač pravcati izraz Nemca in njih vredni glavar — ohol, brezobziren, neprizanesljiv. A kako da je Nemčija za-

dolžena, berite: „Pred nekaj leti smo imeli po 100 milijonov preostanka na leto, zdaj nam pa toliko manjka in še več je dolgov. Leta 1901. smo si morali izposoditi 204 milijone, letos jih bomo 136, dolga imamo pa 2813 milijonov“. Tako neki nemški list. Čemu torej tolika bahatost?

Ruski car je pomilostil mnogo ob pomladanskih izgredih kaznovanih dijakov. Vladni možje kar zmajujejo z glavo nad odredbami carjevimi; ne razumejo ga, ker hoče vladati s prizanesljivostjo in milobo. Sam je izdal ostre ukaze proti tistim, ki trpinčijo vojake. Vsak vojak, ki se mu godi krivica, sme se pritožiti prav na carja samega.

Burski generali v Londonu imajo težko stališče, ker angleška vlada ni nič kaj voljna obilih obljub, s katerimi je Bure pomirila, tudi izpolniti. A ti se čvrsto drže in ne vdajo z lepa.

Na Francoskem, kakor znano, s silo izganjajo redovnice ter zapirajo njih šole in zavode. Tudi podpolkovnik Sentremi je dobil povelje, da oddide v Poemel in iztira ondi z vojaško silo šolske sestre. Sentremi pa je prepričan katoličan, za to je rekel svojemu predstojniku, da ne bo šel, ker mu to brani njegova vest. Vojni minister ga je dal takoj zapreti na trdnjavo zaradi nepokorščine. Te dni je stal podpolkovnik pred sodiščem. Rekel je sodnikom, da ve dobro, da se mora poslušati glas poveljnikov, a tudi glas vesti, po katerem govori Bog. In on je poslušal v tem slučaju glas svoje vesti. Sodniki so uvaževali njegove besede in ga obsodili le na en dan ječe. Nastop podpolkovnikov pa mu je pridobil srca celega katoliškega sveta. Seveda ga bodo sedaj vpokojili, ko mu družega ne morejo storiti. A mar je možu to! Prvo mu je katoliško prepričanje in vest. Pa pravijo, da ni veliko takih mož. Ko bi jih bilo, bilo bi pač drugače in boljše za katoliško stvar.

LISTEK.

Iz Kranjske v sveto deželo.

(Potopisna črtica. — Fr. P. O.)

Kakor Mojzesu iz gorečega grma, donele so tudi meni v ušesih besede: „Tla, na katerih stojiš, so sveta“. Bil sem prav zamaknjen v to misel, ko me s hripavim glasom spomni turški uradnik na sedanost. Tirjal je od mene potni list, katerega sem mu tudi oddal, ker drugače ne bi smel naprej. Drugi zadržek bil je colnarski uradnik, kateri je nas in naše reči spravil pod streho, ter se hotel prepričati, kaj smo vse seboj prinesli. Ker je bil naš prihod že naznanjen, čakal nas je tukaj že eden naših sobratov iz Tantura, ter najel njemu znanega Dragomana, ki je imel vse preskrbeti. Ta je izvršil svojo nalogo z vso prekanjenostjo in prebrisanostjo arabske svoje glave. Ker je prišel po nas na parobrod, razložili smo mu, katere kovčke smejo uradniki pregledati, katerih ne, kajti če se ima knjige ali kake druge enake reči, je treba čakati po štiri tedne in dalje, predno jih ti mojstri natanko pregledajo. Pri teh procedurah pa se navadno polovica reči „izgubi“, kajti poštenost turških uradnikov je na jako slabem glasu. Dali smo toraj ključce našemu dragomanu, kateri je seveda najprvo odprl kovček z umazanim perilom, ter gospodom natanko razkazoval kos za kosom, ter zagotavljal, da ni nič takega tukaj, kar bi spadalo pod colnino. Potem prišli so na vrsto drugi večji in manjši deli naše prtljage, katere jim je pa le samo malo razkazoval, zmiraj roteč, da ni tako nič, kakor samo perilo in da naj ga uradnik ne zadržuje, ker nima časa. Ko pa je hotel vtakniti nos v kovček s knjigami, zdravili itd. igral je zviti Arabec z veliko spretnostjo razkačenega

človeka, vpil je na vse grlo, pograbil en kovček ter zbežal; tako so naredili tudi drugi najeti nosači in čez pet minut bile so vse naše reči v frančiškanskem samostanu. Seveda je ta poslijeza bila za uradnika le znamenje, da naj molči, in da dobi pozneje „bakšiš“. Kar čudil sem se in smejal tej kulantni izvršitvi colnarskega uradovanja.

Ker je bila binkoštna nedelja in postalo že precej pozno šli smo hitro k maši in k sv. obhajilu. Po maši ogledali smo si mesto, katero pa od znotraj mnogo manj lepo izgleda, kakor od zunaj z morja. Ulice so strme, ozke, ter jako umazane. Ulice orientalskih mest, kakor Jaffa, Jeruzalem, Betlehem itd. so si vse enake.

To so smetišča, stranišča in šetalšča ob enem. Ni čudo, da torej po teh mestih jako smrdi. Človek mora zmiraj paziti na vsak korak, da premeško ne stopi. Severno nad mestom je nemška kolonija, katera je seveda snažna. Hiše stojijo vse med lepimi vrsti ter so po evropskem kroju zidane. Tukaj je tudi postaja, iz katere gre vlak enkrat na dan v Jeruzalem in nazaj. Ob 1/2. uri popoldan zapustili smo z vlakom Jaffo. Vožnja šla je s prva po jako rodovitni planjavi Saron do postaje Ramle. Tukaj se vidijo med potjo samo dobro obdelana polja in vrtovi. Ječmen in pšenca bila sta že požeta, ter so ljudje večinoma že orali za drugi sad. Od postaje Ramle naprej se pride v dolino Terebinte, koder je David ubil Goljata. Že skoz imenovano dolino se železnica vzdiguje zmiraj višje, pri postaji Deir-Aban pa pride v judijsko gorovje ter mora v mnogih ovinkih prekoračiti to precej visoko, divje raztrgano in skalnato gorovje. Ker je strmina velika, vozi vlak počasi, radi česar ima potnik časa dovolj opazovati okolice. Ker se je z nami vozil neki Nемец, ki stanuje čez 40 let v Jeruzalemu, ter baje pozna vsak kotiček, bila je vožnja kratkočasna. Razkazoval nam je vse znamenitosti iz stare dobe. Tako n. pr. se vidijo blizu železnice razvaline, katere so po izkopanjih in drugih preiskavah natančno določili učenjaki za rojstno hišo Samsonovo. Tudi se vidi votlina v skalnatem gorovju, v kateri se je baje skril David pred Savlom. Sploh ima tukaj vsak kotiček svojo zgodovino; mnoge je treba seveda le poslušati z neko opreznostjo, ker se o njih jako dvomi, so li resnične ali ne. Predno se pride do predzadnje postaje z imenom Betir, se na desni strani proge vidi rajsko lepa dolinica, z dobro obdelanimi vrtovi. Tukaj sta dva studenca, imenovana Filipova studenca, ker je — po ustnem sporočilu — tukaj bival sv. apostel Filip in pri teh studencih kriščeval. V tej dolinici stanujejo sedaj sami vrtnarji, ker imajo dovolj vode za zalivanje s obeh vrtovi. V celej okolici namreč tukaj ni nobene tekoče vode in o enega studenca razun imenovanih dveh. Od tukaj zalaga se Jeruzalem z zelenjavo za prikuhe.

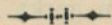
Predno dospemo do postaje Jeruzalem, se vidi tudi na desni strani železnice precej obširno poslopje — samostan grško-pravoslavni menihov. Na tem mestu so vojaki poiskali drevo, iz katerega so napravili križ za Našega Izveličarja. Ob dogotovljenih časih je tudi katoličanom dovoljeno obiskati ta kraj.

Sedaj naredi železnica še en ovinek okoli hriba in vidi se — Jeruzalem, iz mnogimi stolpi in kupolami, veličastno obsejan od večernega solnca. Postaja Jeruzalem leži zunaj mesta v nemški koloniji. Ker leži tudi naš samostan na tej strani, nismo prišli v mesto. Jaz sem le ginjen gledal na velikansko kupolo cerkve, ki jo je dala zgraditi sv. cesarica Helena na mestu, kjer je naš Gospod in Izveličar na križu odrešil grešni svet z zadnjo kapljico svoje krvi. Pol ure smo se peljali z vozom ter dospeli v naš samostan Tantur. Med potjo je ljudstvo živo pozdravljalo s streljanjem in glasnimi klici prihod našega prijorja. Zlasti Betlehemiti so napravili pred vhomom v Tantur prisrčne ovacije. Naš prijor, Ausgar Hönigman, je rodom Kranjec iz Slovenske vasi pri Kočevju, ter deluje tukaj že od leta 1894. kot zdravnik. Ker je bil primoran priti k letošnjim našim volitvam v Gradec, je zapustil Tantur že koncem marca. Ljudstvo ga ima jako rado, ter se je balo, da se ne bi več vrnil, radi česar so bili pozdravi in sprejem tako živi in prisrčni.

Samostan Tantur leži na vrhu hribčka, iz katerega je lep razgled na Jeruzalem in Betlehem, tudi mrtvo morje se vidi v daljavi in za njim visoko Moabitsko gorovje. Vročina

je tukaj huda, kajti od srede aprila že ni več deževalo, in do konca septembra tukaj ne pade kapljice dežja. Kaj bode?

S tem sklenem borni popis našega potovanja, ter upam, da Vam bodem mogel, g. urednik, pozneje enkrat, ko bom tukajšne razmere bolj spoznal, poročati še kaj več. Za zdaj pa: „Z Bogom“!

Shod v Bršljinu pri Novem mestu.

(Dalje in konec.)

Gospod Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani na to razlaga liberalne nazore. Svobodo zahtevajo, a le za greh in brezboštvo, vero pa blatijo in zasramujejo. Govornik se ozira na „Narodove“ članke o „Rimskem klerikalizmu“, v katerih je liberalna stranka izpovedala svojo vero. Tu taje temeljne nauke krščanstva, presveto Trojico, angelje, večovečenje Kristusovo, ter se še celo grdo norčujejo iz češčenja Matere Božje.

Sokriv pri tem je vsakdo, ki naročuje liberalne liste. Zato proč iz hiš z „Narodom“ in „Rodoljubom“!

Ko so bili liberalni učitelji v Trstu, je omenil dr. Rybar slovenske trobojnice. To je Tavčarja vzdignilo, da je vstal in rekel, da v slovenski trobojnici ni črne barve. A jaz pravim — končuje govornik — če zmaga pri nas dr. Tavčarjev liberalizem, potem bo slovenskemu ljudstvu vihrala ena edina zastava — črna pogrebna zastava narodne in gospodarske smrti!

Na to dr. Lampe omenja, da liberalci po krivici imenujejo katoliško-narodno stranko „farsko“ stranko, zakaj oni sami izkušajo na vse mogoče načine privabiti k sebi duhovnika. Sveda dobe samo take, ki — ne mašujejo in se duhovsko več ne nosijo. „Rodoljub“ vedno piše čez duhovnika, a ravno za „Rodoljuba“ so poiskali za urednika — duhovnika, kateri zdaj z brado in v svetni obleki hodi okoli in duhovske službe ne izpolnjuje. Razloček med „klerikalci“ in liberalci je torej ta, da prvi drže z duhovniki, ki dolžnosti svojega stanu izpolnjujejo, drugi pa s tistimi, ki — ne mašujejo.

Meščani so izvolili liberalca za poslanca v državni in deželni zbor. Ali je prišel kateri izmed obeh že poročat, kaj je storil koristnega za svoje volilce? Oba bi imela vendar povoda dovolj, da se pokažeta pred volilci. Dr. Tavčar je vse sile porabil v državnem zboru za boj proti „klerikalizmu“. Ali ima pa Novo mesto kakšno korist od tega, če Tavčar napada škofa in naše poslance? Jaz mislim, da Novemu mestu ves boj proti „klerikalizmu“ še ni ocedil enega kanala.

Govornik popisuje nato, koliko je kat.-narodna stranka žrtvovala za organizacijo ljudstva. Šla je neustrašeno v boj proti oderuštvi. Stranka ima edino ta namen, da osvobodi ljudstvo iz krempljev onih, ki ga sesajo, in v tem boju zmaguje, kar kažejo uspehi vsak dan.

Dalje je stranka izprevidela, da se mora zastopstvo v zbornicah izpremeniti, da pride kmet do pravice. Streti je treba pred vsem načelo, katero je posebno na Dolenjskem še zdaj zapustilo tako globoke sledi, da je grajščak več vreden, kakor drug človek. Številke nam kažejo, da veleposestvo na Kranjskem propada po številu, da pa njegova politična moč raste. To je nenaravno razmerje, pod katerim trpi vsa dežela. Ali ima tisti posestnik, ki je vpisan v deželni deski, zaradi tega kaj več vrednosti za splošnost, kakor oni, ki ni vpisan? Ali ima javnost dolžnost, dajati še več moči onemu, ki je ima itak že dovolj, in jo še jemati onemu, ki jo potrebuje?

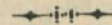
Glede ljudskih potreb stoji katoliško-narodna stranka na tem stališču, da se jim mora ugoditi, liberalni stranki so pa čisto druge stvari bolj pri srcu, in ona želi deželnega zbora samo zaradi podpore svojih lastnih koristij. Ako se torej izločijo ljudske koristi in se o njih takoj sklepa, bi bilo nam le všeč.

Slednjič pozivlje govornik, naj se nepolitična društva udeležijo poučnega sestanka v Ljubljani o malem šmarnu, volilci pa naj pridejo mnogoštevilno na ljudski tabor dne 12. okt. v Ljubljani.

Posl. Pfeifer, na to pojasnjuje navzočim gospodarsko delo zadnjega zasedanja državnega zbora. Omenjal je: odpravo državnih mitnic, novi davek na vozne listke, kuhanje žganja, mejne zaprtije zaradi živinskih bolezni, vinsko klavzulo,

streljanje proti toči, obrtne zadeve, olajšave vsled novega zakona o pristojbinah, o prebitkih iz osebne dohodnine, ki se nakažejo posameznim deželam, ob enem pa odpiše 15% pri zemljiškem, 12% pa pri hišnem davku.

Slednjič sta bili sprejeti resoluciji: Javni ljudski shod katoliškega političnega društva v Bršljinu dne 24. avg.: 1. izreka popolno zaupanje poslancem katoliško-narodne stranke, 2. zahteva, da se izpremeni volilni red v smislu splošne in enake volilne pravice.

Domače vesti.

(Samostanske premembe). V novomeški samostan povrnil se je P. Gothard Podgoršek, kot vikar in učitelj, ter P. Nikolaj Traven. — P. Alfonz Furlan pa je šel v Brežice kot vikar in magister novincev. V tem samostanu bo odslej novicijat. Gvardijan je tu postal P. Augustin Čampa.

(Osebne vssti). Na novomeško gimnazijo pride kot redni učitelj iz Gradca g. Leopold Pettau. Vežbenik pri evid. uradu g. Stan. Adler je imenovan geometrom II. raz. za Črnomelj. Premeščen je geometer II. razr. g. vit. Alf Gšpan iz Črnomlja v Krško. — Davčni nadzornik g. Val. Žun gre iz Črnomlja v Radoljico, fin. koncipist g. Emil Kandare iz Ljubljane v Črnomelj. Davčna praktikanta g. Ludv. Jutraš v Ljubljani in g. Ludv. Jelšnik v Metliki sta premeščena v Metliko ozir. Ljubljano.

(Umrla je) dne 3. t. m. gospa Ema Jeuniker, roj. plem. Schiwizhoffen, vdova predsednika c. kr. okr. sodišča in tašča blag. g. vladnega svetnika Gottfrieda Friedricha. N. v. m. p.

(Smrtna kosa.) 12. t. m. umrl je v Gradcu dr. Jožef Unterlugauer, roj. 14. novembra 1841 v Novem mestu. Mati njegova je umrla v Novem mestu l. 1890. Bil je mož radodarnih in dobrotnih rok. Nazadnje je bil c. kr. sanitetni svetnik v Serajevu. Pokopan bode na novomeškem pokopališču v torek 16. t. m. ob 5. uri popoldne; v sredo ob polu 8. uri pa bo v kapiteljski cerkvi žalno sv. opravilo po njem.

(40 letnico službovanja) g. šolskega nadzornika Ant. Jeršinovica poslavo bode učiteljstvo Črnomaljskega okrajnega glavarstva skupno z okrajnim šolskim svetom in mestno občino Črnomaljsko. 21. t. m. zvečer bo serenada in koncert, 22. pa slovesna sv. maša in slavnostni obed.

(Petindvajsetletnica Sv. Očeta Leona XIII.) V 15. št. napovedane evharistične slovesnosti o priliki 25letnice sv. Očeta izvršile so se v kar najlepšem redu. Povsod je prišlo obilo ljudstva častit presv. Rešnje Telo ter molit za sv. Očeta. Kaj lepe in svečane so bile tudi procesije, h katerim je došlo vsakokrat veliko duhovščine. — Za celo dekanijo in mestno župnijo pa se bo vršila taka slovesnost v Novem mestu v nedeljo 21. t. m., in sicer po sledečem sporedu: Ob 5. uri se izpostavi presv. R. T. ter ostane cel dan izpostavljeno. Božja služba kakor ob navadnih nedeljah. Ob 10. uri pontifikalna sv. maša, popoldne ob 3. uri pridiga, ob polu 4. pete litanije Srca Jezusovega ter procesija s presv. R. T. v istem redu in po isti poti kakor o Veliki noči. Po procesiji zahvalna pesem in blagoslov. — Kaj lepo bi bilo, ko bi ta dan, ki naj velja poslavljenju nevidnega in vidnega poglavarja sv. cerkve, meščani okrasili svoje hiše z zastavami vsaj tam, koder se bo pomikal slavnostni sprevod. Prišlo bo z dežele gotovo obilo ljudstva, ki naj vidi, da je v mestu še dokaj žive vere in spoštovanje do papeža.

(Pastoralna konferenca) za dekanijo Novo mosto vršila se bode v četrtek 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v navadnih prostorih.

(Shod katoliških nepolitičnih društev) vršil se je v Ljubljani prav sijajno ob obilni udeležbi. Prihodnjič prinesemo daljše poročilo in važnejše sklepe tega shoda.

(Za dekliško ljudsko šolo bo poklicanje sv. Duha in sv. maša v torek 16. t. m. ob 1/28. uri v kapiteljski cerkvi in ne v pondeljek kakor je bilo zadnjič pomotoma tiskano.

(Bolnica za ženske v Novem mestu) dobiva čedalje jasnejšo obliko! Kakor smo poročali uže svoječasno, je kupilo zdravstveno okrožje Novomeško od g. Hočevarja njivo, nahajajočo se nad žago g. Seidla. Prostor je za stavbo zeló primeren, kar so tudi soglasno izrekli vsi gospodje, ka-

teri so prisostovali prvemu ogledu. Stavbni svetnik profesor Theyer v Gradcu ima nalogo, da čim prej izvrši podobne načrte; deloma jih je že predložil v pregled načelniku zdrav. okrožja g. Perko-tu. Že sedaj lahko rečemo, da bo bolnica najmodernejše sezidana in tudi tako vrejena. Dr. P. De-franceschi odpotuje tekom septembra v Nemčijo, da si ogleda tamkaj bolnice in preštudira njihovo notranjo opravo. Oskrbovanje bolnice se namerava oddati č. usm. sestram sv. Križa v Gradcu. Čas, kedaj se začne s zidanjem, je do tedaj nedoločljiv, dokler se ne snide deželni zbor, kateri bo imel dovoliti precejšnjo svoto. Upamo, da ne bode od te strani zaprek, saj so vsi deželni poslanci prepričani o nujni potrebi bolnice. Ne samo krivično, temveč tudi nenaravno je, da imajo bolni možiki ob vsakem času v bližini, primerno pomoč, katero si morajo bolne ženske iskati daleč drugod. Koliko žalosti in trpljenja, pa tudi stroškov! — Stavba in ureditev bolnice bode stala blizu 160.000 kron!

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu avgusta 1902 je 211 strank vložilo 80.293 K 03 h, 168 strank vzdignilo 42.130 K 72 h, torej več vložilo 38.162 K 31 h, 17 strankam se je izplačalo posojil 32.700 K — h. Stanje vlog 1.986.460 K 64 h. Denarni promet 284.097 K 12 h.

(V cesar Franc Jožefovo bolnišnico usmilj. bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca avgusta 141 bolnikov, koncem julija jih je ostalo 73, skupaj 214. Od teh se jih je ozdravilo 98; zboljšalo 35, neozdravljenih bilo je 8. Umrlji so 4, in sicer 2 vsled ostarelosti, 1 vsled pljučnice, 1 vsled zamotanja črev. V oskrbovanji ostalo jih je 69. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 2405.

(Zaradi umora) svoje tašče na smrt obsojena Helena Rajk je pomiloščena na 20 let težke ječe.

(V Beli cerkvi) začela je dne 11. t. m. ob polu 5. zjutraj goreti streha župne cerkve. Sedem tramov je pogorelo, predno so zapazili požar, streha se je popolnoma nagnila na eno stran. Sumi se, da je zlobna roka to storila.

(Toča) debelejša ko oreh se je vsula 6. t. m. med silnim viharjem in nalivom nad ljubljansko okolico in kar v tla zbila skoraj vse poljske pridelke. Škoda je velikanska.

(Pred novomeškimi porotniki) so bili obsojeni 50letni Anton Sirk iz Krušnega Vrha radi nenravnosti na 2 leti ječe. 59letni Mar. Berbuč iz Dul radi tatvine na 6 mesecev ječe. 16letni Jernej Derganc iz Loke, občina Prečna radi nenravnosti na 15 mesecev ječe. 30letni Martin Kuhar iz Mladje radi nenravnosti na 2 leti ječe. Radi uboja Anton Gorenc iz Gorenje Brezovice na 5 let ječe. 21letni Franc Orehek iz Moravč radi uradnega poneverjenja na 18 mesecev ječe. Radi javnega nasilstva obtoženi 51letni Janez Povh je bil oproščen. Obravnava proti Fr. Dremelju se je preložila. Fran Frančič pa je bil obsojen k smrti na vešalih.

(Razglas!) S tem se daje na obče znanje, da zamorejo vinogradniki, kateri nameravajo letos prositi za neobrestne predjeme na podlagi zakona z dne 28. marca 1892, št. 61 drž. zak. v svrhu zopetnega zasajanja svojih po trtni uši opustošenih vinogradov, svoje prošnje vložiti pri podpisanim okrajnem glavarstvu od sedaj naprej do zadnjic 30. sept. t. l. Na take prošnje, katere bodo po preteku tega roka dospele, se ne bode oziralo. — Glede izgotavljenja prošenj naznani se, da jih je treba sestaviti z uporabo posebnih tiskovin, ki jih vsak prosilec dobi brezplačno tuuradno. Vsakdo naj pazi na to, da bode prošnji priložil takšen izpisek iz zemljiških knjig, v katerem je dotičnik tudi zaznamovan kot lastnik zadevnih vinogradov in sploh posestva, za katero da zastavno pravico. — Vše plačani dolgovi naj se pustijo izbrisati. — Zastran drugih dolgov naj se priloži prošnji „prednostno izjavo“ dotičnega upnika ali naj se zemljišča takšne vrednosti zastavi, da bode naprošeno posojilo dovoljno zavarovano. — Prošnji je dalje priložiti posestno polo in načrt, kako se bo vršilo delo in prevdarek stroškov. — Prošnje in vse priloge so koleka proste.

C. kr. okrajno glavarstvo v Rudolfovem,
dne 29. avgusta 1902.

(Družba sv. Mohorja.) Z velikim veseljem naznanjamo dragim Slovencem, da je število udov družbe sv. Mohorja letos

znatno napredovalo. 80.046 Slovencev-Mohorjanov se je letos zbralo pod zastavo sv. Mohorja in Fortunata, toliko se jih je združilo pod košatim drevesom, katero sta v dobro slovensko zemljo zasadila nepozabna nam škof A. M. Slomšek in monsignor A. Einspieler, katero je s svojim blagoslovom očitno zalival ljubi Bog, katero je skrbno gojila slovenskih rodoljubov požrtvovalnost in gorka ljubezen.

Hvala neizmerna zato darovalcu vsega dobrega, ljubemu Bogu, ki je blagoslovil naš trud; hvala tisočera vsem neumornim poverjenikom, ki zbirajo raztrešena krdela Mohorjanov, hvala vsakemu posamezniku, ki je s svojim pristopom k družbi množil naše število!

Družba šteje letos 3936 udov več kakor lani in 1450 udov več kakor predlanskem. Po posameznih škofijah je število sledeče:

1. Goriška nadškofija	8697 (+ 98) udov
2. Krška škofija	6565 (+ 357) "
3. Lavatinska škofija	25408 (+ 1637) "
4. Ljubljanska škofija	31313 (+ 1726) "
5. Tržaško-koperska škofija	4268 (+ 227) "
6. Sekovska škofija	556 (— 42) "
7. Soboteljska škofija	346 (— 5) "
8. Zagrebška nadškofija	446 (— 33) "
9. Senjska škofija	193 (— 13) "
10. Poreška škofija	132 (— 4) "
11. Djakovška škofija	66 (+ 1) "
12. Bosna	229 (+ 3) "
13. Videmska nadškofija	183 (— 2) "
14. Razni kraji	420 (— 221) "
15. Amerikanci	982 (+ 74) "
16. Afrika in Azija	242 (+ 33) "

Skupaj 80046 (+ 3936) udov.

Pregled nam torej kaže, da je najlepše napredovala ljubljanska škofija, ki ponosno stopa vsem drugim na čelu, ter ima letos 1726 udov več. Glede napredka za njo ne zastaja skoro nič dična lavatinska škofija, v kateri je 1637 udov več. Lepo se je postavila tudi naša krška škofija, kjer smo v kljub tako težavnim razmeram vendar častno napredovali za 357 udov. Lep napredek kaže tudi tržaško-koperska škofija, kjer je 227 udov več, in goriška, kjer so napredovali za 98 udov. Dobro so se postavili rodni bratje onkraj „velike luže“. Amerika šteje 74, Afrika in Azija 33 udov več. Po drugih krajih je ostalo razmerje nekako enako, oziroma je neznatno nazadovalo.

Mohorjanom bodi geslo tudi za naprej: Ne nazaj in navzdol, marveč vedno naprej in navzgor!

V naši mestni župniji je letos 249 Mohorjanov, 11 več ko lani.

(Dobavni razpis.) Tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici se naznanja, da namerava c. kr. domobransko ministerstvo potrebščino raznovrstnih oblačilnih in opravnih predmetov potom splošne konkurence zagotoviti. Izmed predmetov, katere je dobaviti, se posebno opozarja na naslednje: Klobuki, zapone, gumbi, volnene in usnjene rokavice, usnjene listnice, ostroge, kuhinjsko orodje, čutare, kolci za šotore, rovnice, lopate, sekire, dleta, klešče, konjske plahte, volneni jopiči itd. Ponudbe je po predpisanem vzorcu najkasneje do 30. sept. 1902 do 12. ure opoldne vložiti pri vložnem zapisniku c. k. ministerstva za domobranstvo. Uzorci predmetov, katere je dobaviti, se dobe pri glavnem skladišču domobranske vojne oprave (Landwehr-Ausrüstungs-Hauptdepot) na Dunaju. Razglas obsegajoč, natančneje pogoje, zaznamek predmetov, katere je dobaviti in ponudbeni vzorec je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na ogled.

(Pedagoško društvo v Krškem) priporoča sledeče knjige po znižani ceni: 1. „Učiteljski pravnik“ (nova knjiga) cena 1 K. 2. „IV., V., VI., VII. Pedagoški letnik“ prej 2 K, sedaj po 60 v. 3. „Jezikovni pouk“ prej 1 K 20 v, sedaj 80 v. 4. „Nazorni pouk“ prej 2 K 60 v, sedaj 1 K 80 v. 5. „Navod k početnemu risanju“ prej 80 v, sedaj 60 v. 6. „Pouk o črtežih“ prej 80 v, sedaj 60 v. 7. „Stavbni črteži“ prej 2 K, sedaj 1 K. Poslednje tri knjige se priporočujejo osobito rokodelcem, zidarjem, tesarjem in drugim. Te cene veljajo za naročnike, ki

naroče knjige naravnost pri odboru v Krškem. — Pri cenah je vračunjena tudi poština. — Obmejnimi slovenskim učiteljem se vse te knjige darujejo.

(Dnevnik) za gospode učitelji dobiva se lično tiskan v tiskarni J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

(Današnji list) obsega deset strani.

Razne stvari.

* (Viktor Hugo o redovih.) Ta francoski pesnik in pisatelj, skoraj oboževan od liberalcev, piše o samostanih: „Ljudje se združujejo in bivajo skupno: s kakšno pravico? — S pravico združevanja. Zapro se in ločijo od drugih; kdo jim dovoljuje? — Pravica, da sme vsak človek svoja vrata zapirati in odpirati. — Ne gredo ven. S kakšno pravico? — Imajo pravico iti in priti, torej tudi doma ostati. Tam, doma, kaj počno? Tih govore, s povešenimi očmi hodijo okoli, delajo. Odpovedo se svetu, mestom, čutnemu uživanju, zabavam, nečimernosti, slavoklepnosti in samoljubju. V trdo platno se oblačijo ali v raskavo sukno. Nihče izmed njih nima niti najmanjše svoje lastnine. Ko vstopi, se bogatin naredi revnega. Kar ima, da za vse. Oni, kojega so kedaj zvali imenitnega, plemiča ali gospoda, je enak bivšemu kmetu. Celica za vse enaka. Vsi žrtvujejo lase svoje glave, vsi nosijo isto obleko, jedo isti črni kruh, spe na isti slami, umro enake smrti. Isto mavho imajo na hrbtu, isti pas krog ledij. Če njih pravilo zahteva, naj hodijo bos, vsi so bos. Prince vidiš tam, a ti principi so senca kakor drugi. Nobenega naslova več, tudi družbinsko ime je izginilo, Le priimke imajo. Vsi se klanjajo enakosti krstnih imen. Nimajo drugih starišev ko vse ljudi. Revnim pomagajo, strežejo bolnikom. Volijo si one, katere ubogajo, med seboj pa se kličejo: „Brat moj“. Molijo. H komu? — K Bogu. Nepremišljeni vibarni ljudje govore: „Čemu te nepremične postave v svetišču? Kaj delajo?“ Ni pač bolj izvišenega dela ko delo, katero izvršujejo te duše, tudi ni mimo njih dela dela, ki bi bilo koristnejše. Vedno molijo za one, ki nikdar ne molijo“. Viktor Hugo — velja da si zapomnimo — ni bil „klerikalec“!

Umrlj so:

24. avg.: Lenart Marija, čevljarjeva bč, h. št. 196. 20 mesecev, eclampsia infantum.

3. sept.: Papež Jožef, jetnik, 25 let, jetika, okrožno sodišče.

3. sept.: Ema Jeuniker, vdova predsednika c. kr. okr. sodišča, 64 let, kap, h. št. 161.

10. sept.: Edvard Ilovar, čevljarjev sin, 7 mesecev, krči, št. 16.

Loterijske številke.

GRADEC,	16. avgusta	38	34	25	18	6
TRST,	23. "	77	5	8	68	30
GRADEC,	30. "	2	35	26	23	61
TRST,	6. septembra	69	2	48	29	28

IZJAVA.

Ker me občinski volilci obeh političnih strank v Rudolfovem prigovarjajo, naj prevzamem tudi za prihodnjo volilno dobo mestno županstvo in ker mi zatrjujejo, da me bodo pri prihodnji občinski volitvi volili v mestni odbor, primoran sem — da se glasovi ne bodo cepili in da ne bode morebiti treba vnovične volitve — izjaviti, da pod nobenim pogojem ne sprejem več izvolitve v mestni odbor, ker smatram naloge, ki sem jih prevzel ob prvi in ob drugi izvolitvi, kot rešene, ker mi moj poklic nikakor več ne dopušča, prevzeti še nadalje županstvo ali odborništvo in slednjič, ker imam kot virilist itak pravico vstopiti v mestni odbor, kjer bodem torej tudi odslej lahko sodeloval v občinskih sejah. — Ob tej priložnosti izpolnujem prijetno dolžnost, da se vsem someščanom, osobito svojim dosedanjim sodelovalcem v mestnem starešinstvu in v odboru prisrčno zahvaljujem za zaupanje, ki so mi ga izkazovali tekom šestletne dobe mojega županstva.

RUDOLFOVO dné 23. avgusta 1902.

(200—2)

Dr. J. Schegula.

Naznanilo!

Podpisani se usoja slav. občinstvu najuljudneje naznaniti, da se toči v njegovem hotelu

izvrstno vino in pivo,

preskrbljen je tudi s prav dobro kuhinjo, in za tujce ima

fino urejene sobe po nizki ceni

na razpolago. Od 15. septembra 1902 naprej se dobi v hotelu tudi

sveži kruh

in sicer za tisto ceno kakor v pekarni. Za mnogobrojni obisk se priporoča

(239—1) Jakob Pavčič, hotelir v Novem mestu

Dr. P. Defranceschi

radi težkih bolnikov ni odpotoval ter
(231—2) ordinuje ob navadnih urah.

Na prodaj je pod ugodnimi pogoji

dobro ohranjen mlin

s štirimi tečaji in jednimi stopami, h kateremu pripada več oralov njiv in travnikov. Isti se nahaja v bližini večjega trga pri železnici na Dolenjskem. Letni zaslužek znaša čez 3000 K. Kupci, kateri imajo veselje kupit, naj blagovolijo poprašati pri upravnistvu „Dol. Novic“.

(223—2)

V prijaznem kraju na Dolenjskem je na prodaj

lepa hiša

z vsem gospodarskim poslopjem, s sadnim vrtom, njivami in hosto, pripravna za gostilno, trgovino ali kakršnokoli obrt. Natančneje se izve pri upravnistvu „Dol. Novic“.

(208—3)

Zadostilna molitev k Mariji,

ki se bode očitno opravila tretjo nedeljo meseca septembra na praznik prežalostne Matere Božje — Dobiya se v knjigarni J. Krajec nasl. v Rudolfovem. 100 kosov stane 80 vinarjev.

Iz proste roke je na prodaj

hiša v Šmihelu št. 46

pri Novem mestu. Zraven hiše je klet, 2 svinjska hleva. 2 šupi, vodnjak in oral njive. Hiša je na prav lepem prostoru pri cesti ter pripravna za obrtnike ali pa za umirovljene gospode ter je v prav dobrem stanu. — Cena je 3600 K. —

(163—4)

Več pove Jernej Sitar ravno tam.

„Tirolsko vino“ je po okusu naj bolj podobno Dolenjskemu vinu boljše vrste, ter se prodaja na debelo po nizkih cenah v vinski zalogi Antonije Lakner v Kandija št. 58 to je nasproti žage gospoda Josip Košiček-a.

(238—1)

Prodaja se grozdje ali trop

o priliki trgatve od 5 oralov cerkvenega in župnikovega vinograda. Štefan Kuzek, župnik v Krašiču pri Jaski.

(237—1)

XXXXXXXXXX

Podpisani naznanjam, da nisem nikakoršen plačnik za nobeno reč in nikoder po moji ženi storjenih dolgovi.

Toplice pri Rudolfovem, avgusta 1902.

(235)

Jakob Judnič.

Naznanjam, da imam v zalogi vedno frišno in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne štofe ter tudi nepremočljiv tirolski loden za haviloke.

Tudi imam narejene haviloke vsake velikosti za gospode in deške po nizki ceni.

Dijakom znižane cene!

JAKOB MIKOLIČ,

— krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priporoča se preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno

talarje, površnike itd.

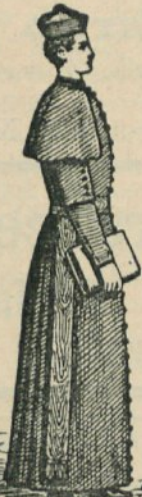
po najokusnejšem in najnovjšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se preč. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno

krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zatorej se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilaga.

Rudeča papiga (Papagei)

je vsla. Kdor jo ujame naj jo odda proti primernemu plačilu pri g. naddavkarju R. Murgel, Rudolfovo h. števil. 101. (234)

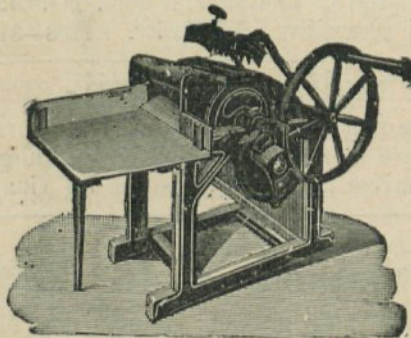
Oklic.

Firm. 79/2
Gen. I. — 85/2

Podpisano sodišče naznanja, da se je v združnem registru pri vpisu „Hranilnica in posojilnica za Višnjogoro in okolico, registrovana zadruga z neomejeno zavezo“ izvršil izbris bivših odbornikov: Ignac Groznika, pos. v Višnjigori, Anton Stepica, pos. v Višnjigori in Josip Novaka, župnika v Žalini in vpis novih odbornikov: Karl Čika, kapelana v Višnjigori, Anton Jakliča, posestnika v Križkivasi in Andrej Kurenta, pos. v Staremtrgu.

C. kr. okrožna sodnija Rudolfovo, oddelek I.
dne 30. avgusta 1902.

(143—6) Najbolj izvrstne, priznane najboljše

jeklene pluge z 1, 2, 3 in 4 lemeži, brane, travniške in za mah, klepne in dijagonalne, valjarje za polje iz jeklene ploščevine, gladke in robate, sejalne stroje „Agricola“, orig. ameriksanske

stroje za košnjo trave, detelje in žita, grablje za seno in žito, priprava za obračanje sena, patentovane sušilnice za sadje in sočivje, stiskalnice za vino in mošt in sploh za vse namene, mline za grozdje in sadje, stroje za robljanje, samodelujoče patentovane brizgalnice za trsje, zelenjad in pokončavanje uši „Syphonia“ premične štedilne peči, priprave za parjenje živinske krme, z obročasto pripravo za mazanje, ročne, na gepel in na par, vsakovrstne gepelne za vprego I do 6 živalij, najnovjše žitočistilnice, trijerje, robljače za koruzo, stroje za napravo krme-rezanice, stroje za mečkanje žita in rezanje repe, stiskalnice za seno in slamo, ročne, premične in nepremične, kakor sploh vse poljedelske stroje izdeljuje in razpošilja po najnovjši sestavi

Ph. Mayfarth & drug.

Priv. tovarna kmet strojev, livarna in fužina na par Ustanovlj. l. 1872. DUNAJ, II., TABORSTRASSE št. 71. 750 delavcev. odlikovan z nad 490 zlat., srebr. in bron. kolajnami na vseh večjih razstavah. Obširni ceniki in mnogoštevilna priznalna pisma zastoj. Zastopniki in prekupci se iščejo.

Hiša

s tremi sobami, kuhinjo, dve kleti, en hlev za pet glav živine, trije svinjski hlevi in nekoliko vrta. Potem tri velike njive, kjer se poseje do 25 mer. nikov. Na polju je nov pod in nova šupa ter dva kozolca. Proda se vse na stoječem. Potem gozd, ki meri 2 joha 642 klafter. — Natančno se izve pri lastnici Magdalení Blümel, Novo mesto, Florijanski trg št. 122. (158—1)

Stroje

za mlatit, žito čistit, slamo rezat, gepeljne, klinje, trombe in cevi, žage, jermena in druge potrebščine se najbolje in najceneje kupi v zalogi

Fran Zeman -a, Ljubljana,

Poljanska cesta št. 24.

(236—1)

J. Krajec nasl.

knjigarna, tiskarna in knjigoveznica v Novem mestu

se uljudno priporočuje v točno, lično in moderno izvrševanje

vsakovrstnih tiskovin

od navadnega črnega do finega večbarvenega tiska po zmernih cenah.

Sedaj prenovljena tiskarna je tudi zmožna izvrševati

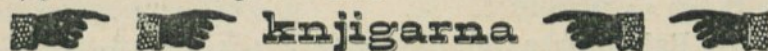
razglednice v različnih barvah.

V lastni zalogi imamo

vse tiskovine

za čast. duhovščino, županstva in šole. — Opozarjamo še posebno na novo izšle tiskovine za mrliške oglednike, za živino- in meso-oglednike itd.

Razen knjig iz lastne zaloge ima naša

na prodaj vse važnejše knjige slovenske literature, molitvenike v največji izberi itd.; podobice za kolekturo, prvo spoved in prvo sv. obhajilo, različne svetinjice, križce, rožnivece. — Oskrbujejo se točno v najkrajšem času knjige za cerkev, missale itd., ter druge teologične in znanstvene knjige po izvorni ceni.

Prav toplo priporočujemo svojo najboljšo urejeno

knjigoveznico

v vezanje vsakoršnih knjig in protokolov za šolo, cerkev in urade ter molitvenikov od navadne platnene do najfinejše šagrin-vezave. — Tudi različne galanterijske izdelke izvršujemo točno in okusno.

V vedni zalogi imamo **šolske knjige** za gimnazijo in ljudske šole ter vse druge šolske potrebščine.

Iz lastne zaloge priporočujemo sledeče knjige:

Spisi Krištof Šmida; povesti za mladino, primerna za šolska darila; priporočljivo podučno berilo za mlade in odraščene. Izšlo je dosedaj 12 zvezkov. Dobivajo se broširani, trdo vezani in v elegantni rudeči vezavi — Spisi Krištof Šmida se bodo še nadaljevali.

Narodna biblioteka. Izhaja v negotovih obrokih po 30 vin. snopič. Dosedaj je izšlo 60 snopičev.

Tisoč in ena noč. Berilo za kratek čas. Obsega 51 snopičev po 40 vinarjev. Kdor vzame vse snopiče, dobi snopič po 36 vinarjev.

Mladini. Osem mičnih povestic za mladino. Trdo vezane po 60 vin., elegantna rudeča vezava 1 K.

Kranjska mesta. Z nekaterimi podobami. Sestavil P. Florentin Hrovat. Cena trdo vezane knjige 1 K 20 vin.

Karmeljska bratovščina. P. Ladislav Hrovat, broširana 14 vin.

Mati Božja Bistriška. Prestavil P. Ladislav Hrovat, broširana 20 vin.

Hišni misijon ali duhovne vaje. Po sv. Alfonzu Liguorskem. Priredil in poslovenil P. Marijan Širca o. r. sv. Frančiška. V platno vezano 1 K 20 vin., v usnje 2 K.

Zaveza ljubezni v čast presv. Srcu Jezusovemu. Cena 14 vin.

Premišljevanja o Srcu Marije (Šmarince). Prestavil P. Ladislav Hrovat. Cena lično vezani knjigi 1 K 80 vin. po pošti 1 K 90 vin.

Navodilo za poduk v spisji za ljudske šole. Sestavil stalni odbor črnomeljki 1901. — Za g. učitelje jako priporočljiva knjiga. Cena 1 K 40 vin., po pošti 10 vin. več.

Valvasor, Ehre des Herzogthums Krain.

Cena broširanih knjig (štirje veliki zvezki s podobami) 50 kron, vezanih v originalne platnice 80 kron.

(227-1)

F. Missler Bremen

Največji in najhitrejši parniki
iz Bremena v Ameriko so:

Cesarski parniki (Kaiser-Schiffe)

Odhod iz Bremena vsacega torika

Kaiser Wilhelm der Grosse	dolg 198 metrov
Kronprinz Wilhelm	„ 202 „
Kaiserin Maria Theresia	„ 166 „
Kaiser Wilhelm II.	„ 215 „

Ti cesarski parniki vozijo jedino le iz Bremena in kdor se hoče na njih voziti, mora si poprej mesto zaposesti stem, da pošlje od doma za vsako osebo 20 kron are na naslov:

F. Missler, Bremen, Bahnhofstr. 30.

Odprema popotnikov od Bremena v Ameriko, Avstralijo in Afriko.

☛ Najnižje cene. ● Dobra postrežba. ☚

Natančnejša pojasnila brezplačno (148-8)

F. Missler, Bremen, menjalnica.

Podpisani naznanjam, da vozim ljudi in blago po prav nizki ceni ter se uljudno priporočujem slavnemu občinstvu za obilna naročila. Naročila oddajejo se v Skabernetovi hiši v Rudolfovem. Spoštovanjem

(222-2)

Janez Mišič, fijakar.

Orehove plohe od 2 do 4 col debele, suhe, tudi majhne partije in posamezne kose, lepe, cele, nepokvarjene, tudi orehove krcele do 3 m dolge od 16 col naprej debeline se kupijo po dobri ceni. Uprasa se na Karol Kainz, Gorjupova hiša, h. št. 9. I. nadstropje Ljubljana. (216-2)

V najem se da

☛ **hiša v Bučki** ☚

zraven župnijske cerkve, ki je prav pripravna za gostilno, prodajalno ali kak drug obrt. — Natančneje se poizve pri Janezu Novaku Tomaževavas št. 25. pošta Škocijan (Dolenjsko). (211-3)

Posestvo na prodaj

z lepo enonadstropno hišo, s gospodarskim poslopjem, sadnim vrtom, njivami in travniki, vse okoli hiše arondirano. Zraven spada tudi lep gozd, pol ure oddaljen od posestva. — Nahaja se v Šmihelu 10 minut od Novega mesta v prav lepej legi, — ki je prav pripravno za gostilno, prodajalno ali kakšen drugi obrt, mlin, žago ali usnarijo, ker je vse posestvo okoli s potokom „Teška voda“ omenjčeno

Posestvo meri 3 ha, 18:39 m² ali 5 johov 852□ kltf. Proda se iz proste roke. — Natančneje se poizve pri lastniku Frideriku Tandler v Novem mestu. (226-2)

(150-7)

Kaznjivo je

vsako ponarejanje edino pravega Bergmann-ovega liljnega-mlečnega-mila, tovarne Bergmann in drug. Draždane-Tečen ob Elbi. Varstvena znamka: Dva rudarja. — Taisto naredi nežno, čisto lice, cvetočo in mlado zunanost, belo in zametno mehko kožo ter blestečo lepo pôlt. Najbolje sredstvo proti pégam. Komad po 80 h, pri lekarnarju S. pl. Sladovič in trgovcu Alfonzu Oblak v Novem mestu.

Lepo posestvo z gostilno je na prodaj na Drski poleg Novega mesta.

Hiša ima 5 sob, klet in dve kuhinji. Poleg hiše je: pod, hlev, vodnjak, gostilniški in sadni vrt, „Lawn tennis“, njive in hosta. — Cena izve se pri lastniku Jos. Medved. trg. Novo mesto. (228-2)

Eksport isterskega vina.

Razpošiljam pristno vino lastnega pridelka in sicer refoškata, terana, burgundca in belega rizlinga od 26 do 36 h postavljeno na tukajšni kolodvor Dignano.

A. M. Pujman,

(131-9)

Eksport vina, Dignano Istra.

(224-2)

Na Mirni v grajščini se bode dala

žaga, gostilna, hlev in njive

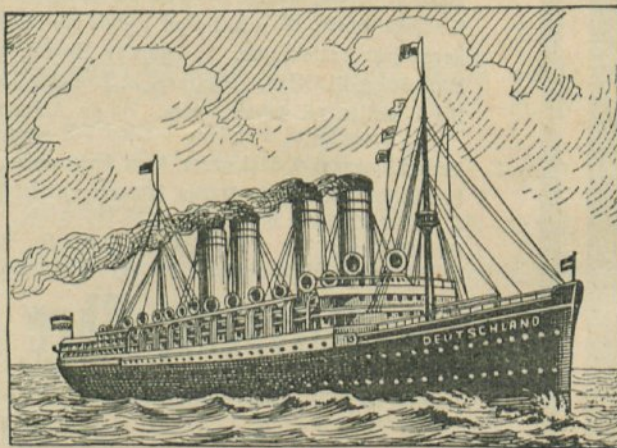
po potrebi, v najem. Nastop 1. januarja 1903; pogoji se zvedo pri gospej Hočevar v Krškem ali ustmeno ali pisмено.

Salame ogrske 1:70 gld., domače iz šunkna 1:20 gld., domače 1 gld., dunajske 80 kr. Šunka brez kosti (Rollschinke) 90 kr. in 1:10 gld., suho meso 70 kr., glavina brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju in sicer le dobro blago. Janko Ev. Sirc v Kranju. (126-9)

Največje, najhitrejše ter najvarnejše vrste velikanskih parnikov, ki vozijo v

Ameriko.

(149-7)

Hamburg-New York le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani. Dunajska cesta št. 31. od juž. kolodvora takoj na desno.